

مدیرعامل سابق شرکت ملی صنایع پتروشیمی و یکی از تکنوکرات‌های اثرگذار صنعت نفت در گفت‌وگو با «ایران» جسارت مدیران را در دهه طلایی ۷۰ تشریح کرد

تصمیم در نفت

نتیجه در پتروشیمی

سهیلا نوری- روزنامه‌نگار/ پتروشیمی ایران، از دل محدودیت‌ها و بحران‌ها زاده شد؛ صنعتی که در سال‌های جنگ پا گرفت و امروز به عنوان یکی از پیشبران‌های اقتصاد کشور شناخته می‌شود. اما این مسیر خطی و ساده نبود؛ بسیاری از آنچه امروز در صنعت پتروشیمی می‌بینیم، نتیجه تحولاتی است که سال‌ها قبل در صنعت نفت رخ داد؛ تحولاتی که با هزینه، مقاومت و البته تصمیم‌های جسورانه همراه بود. گفت‌وگوی پیش رو به مناسبت روز ملی صنعت پتروشیمی و با یکی از مدیران باسابقه و اثرگذار صنعت نفت و پتروشیمی ایران انجام شده است؛ مدیری که هم تجربه زیست در سخت‌ترین سال‌های این صنعت را دارد و هم از نزدیک در طراحی تغییراتی نقش داشته که اثرات آن تا امروز ادامه پیدا کرده است.

مهندس «سید مهدی حسینی» معتقد است نفت ایران نه در سال ۱۳۲۹ که در سال ۱۳۷۱ به معنای واقعی «ملی» شد؛ زمانی که پس از بالغ بر یک دهه کشمکش حقوقی، مذاکره فشرده و مواجهه با بزرگ‌ترین شرکت‌ها و کنسرسیوم‌های نفتی جهان، تمامی پرونده‌های بین‌المللی بسته شد و نفت ایران برای نخستین بار بدون مدعی، مالک و یا ذی‌نفع خارجی در اختیار کشور قرار گرفت. به همت او و تیمی از مدیران و کارشناسان این صنعت، فروش نفت و فرآورده‌های نفتی ایران نه تنها از یک بحران ساختاری عبور کرد، بلکه به لحاظ اقتصادی و در عرصه دیپلماسی نیز به ابزاری راهبردی برای کشور بدل شد؛ قراردادهایی که در بیش از ۵۰ کشور جهان منعقد شد و شبکه‌ای از همکاری‌های بین‌المللی را شکل داد که آثار آن، سال‌ها بعد، در توسعه میادین گازی، جهش تولید نفت و به ویژه بالندگی صنعت گاز ایران و رشد صنعت پتروشیمی کشورمان نمایان شد.

تجربه نشان داده است توسعه این صنعت بدون نگاه واقع‌بینانه، تعامل هوشمندانه با جهان و حل‌گره‌های ساختاری ممکن نبود و نیست. شاید مهم‌ترین دستاورد این مسیر، همان جمله‌ای باشد که بارها تکرار شده است؛ صنعت با شعار جلو نمی‌رود؛ با تصمیم، مذاکره و شجاعت پیش می‌رود.

حسینی در این گفت‌وگو تأکید می‌کند؛ اگر صنعت پتروشیمی ایران در سال‌های جنگ و کمبود منابع قوام گرفت، امروز نیز با وجود چالش‌هایی مانند محدودیت خوراک، تحریم، کمبود سرمایه و عقب‌ماندگی تکنولوژیک، می‌توان به گشایشی بزرگ امیدوار بود. او معتقد است ایران از نظر منابع طبیعی و ذخایر زیرزمینی در موقعیت برتر قرار دارد، اما ضعف‌مان در فناوری و سرمایه تنها از مسیر دیپلماسی فعال انرژی و مذاکره هوشمندانه با غول‌های جهانی قابل جبران است؛ مذاکره‌ای که هم منافع ملی را تأمین کند و هم کشورهای بزرگ صنعتی را به همکاری پایدار با ایران ترغیب سازد.

■ اگر بخواهیم وضعیت امروز صنعت پتروشیمی را به صورت تحلیلی بررسی کنیم، چه میزان از جایگاه فعلی آن را می‌توان حاصل تحولات صنعت نفت، به ویژه در دهه ۷۰ دانست؟

به نظر من، تحلیل صنعت پتروشیمی امروز بدون درک تحولاتی که در صنعت نفت دهه ۷۰ رخ داد، امکان‌پذیر نیست. در حقیقت پتروشیمی ایران صنعتی است که در دل بحران متولد شد. بخش قابل توجهی از ظرفیت‌ها، زیرساخت‌ها و حتی رویکردهای مدیریتی فعلی پتروشیمی، حاصل تصمیم‌ها و جهت‌گیری‌هایی است که در آن دوره و در صنعت نفت شکل گرفت.

پتروشیمی در شرایط جنگی و در فضایی آکنده از محدودیت‌های مالی و فناوریانه پا گرفت، اما همان تجربه زیست در بحران، پایه‌های صنعتی را بنا نهاد که امروز همچنان فعال است. این سابقه نشان می‌دهد توسعه این صنعت، هرچند با چالش‌های جدی همراه است، اما با تصمیم‌گیری واقع‌بینانه و حل ریشه‌ای مسائل، همچنان قابل تداوم خواهد بود.

■ وقتی در سال ۱۳۷۶ به عنوان مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی منصوب شدید، صنعت در چه وضعیتی قرار داشت؟ در سال ۱۳۷۶، پس از دوره‌ای فعالیت در سمت مدیر تولید شرکت ملی نفت ایران، با حکم وزیر نفت وقت (غلامرضا آقا‌زاده) مدیریت شرکت ملی صنایع پتروشیمی را بر عهده گرفتم و جایگزین آقای